

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Матеріали навчально-методичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ
ТА СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

Чернівці 2017

УДК 61+615.1:378.147 ББК 5:74.58

Редакційна колегія:

Бойчук Т.М. (голова), Геруш І.В. (заступник голови), Зорій Н.І., Ходоровський В.М., Москалюк В.Д., Глубоченко В.Г., Савка І.Г., Сорокман Т.В., Білоокій В.В., Присяжнюк П.В., Пашковський В.М., Грачова Т.І., Петринич Г.Й., Ткач Є.П., Кривецький В.В., Федів О.І., Колоскова О.К., Кузняк Н.Б., Геруш О.В., Плеш І.А., Проняєв Д.В., Наварчук Н.М. (секретар).

Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції (Чернівці, 19 квітня 2017 р.). – Чернівці, 2017. – 581 с.

У збірнику містяться матеріали навчально-методичної конференції педагогічних працівників Буковинського державного медичного університету, які висвітлюють методичні, методологічні, організаційні і психологічні проблеми додипломної та післядипломної підготовки лікарів, провізорів, медичних сестер, фармацевтів, можливі шляхи вирішення цих проблем у сучасних умовах. Окремі розділи збірника присвячені узагальненню досвіду впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, використанню інформаційно-комунікаційних технологій підтримки навчального процесу, приділено увагу питанням формування інноваційного, гуманістичного, демократично-орієнтованого освітнього простору, який забезпечить умови для всебічного, гармонійного розвитку особистості та конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Усі роботи представлені в авторській редакції.

ББК 5:74.58

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (протокол № 9 від 23 березня 2017)

ISBN 978-966-697-677-5

© Вищий державний
навчальний заклад України
«Буковинський державний
медичний університет», 2017

Таким чином, симуляційне навчання доповнює підготовку студентів до реальної клінічної практики. Крім того, воно забезпечує контроль викладача за якістю виконання кожним студентом практичних навичок і також сприяє формуванню у студентів професійної компетентності.

СИМУЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ОПРАЦЮВАННІ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ У СТУДЕНТІВ 6 КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ № 3

Т.О. Ілащук, Н.М. Малкович

Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет»

Розвиток практичних навичок і вмінь з діагностики невідкладних станів та надання адекватної та ефективної допомоги хворому є однією з важливих освітніх задач студента-медика. Здатність рішуче та адекватно діяти в будь-якій клінічній ситуації, надавати необхідні інструкції молодшому медичному персоналу, раціонально розподілити обов'язки та налагодити ефективну співпрацю зі своєю командою, - це все необхідні складові реалізації існуючих алгоритмів з діагностики та лікування хворих, що знаходяться у критичній ситуації.

Своєрідним підсумком багатолітнього навчання студентів медичних факультетів є навчання на шостому курсі. У структурі навчальної дисципліни «внутрішня медицина» останній, четвертий, модуль присвячений саме питанням курації хворих з невідкладними станами.

На практичних заняттях зі студентами шостого курсу медичного факультету № 3 на кафедрі пропедевтики внутрішніх хвороб в ході вивчення питань діагностики та надання невідкладної допомоги при розвитку критичних станів у ході обговорення теми вибудовуються чіткі схеми-алгоритми, що дозволяють чітко, крок за кроком, та швидко розпізнати який саме симптомокомплекс є найбільш небезпечним для життя пацієнта (інтоксикація, колапс, шок, гіпоксія, гостра серцева недостатність тощо). Відповідно до цього опрацьовуються основні прийоми немедикаментозного та медикаментозного лікування.

Одним з важливих питань є опрацювання прийомів ABCD при проведенні реанімаційних заходів у пацієнтів в стані клінічної смерті. В 2016-2017 навчальному році ми маємо можливість проведення тренінгів із серцево-легеневої реанімації з використанням манекену-симулятора, що є «золотим стандартом» медичної освіти в розвинутих країнах світу (В.В.Артюменко, С.С. Семченко, О.С. Єгоренко та ін., 2015 р.).

Симуляційне навчання, насамперед, дозволяє об'єктивно реєструвати параметри виконаних професійних дій. Студенти відмічають, що використання манекену дає можливість чітко відчутти та зрозуміти, якою має бути локалізація, глибина та частота натискань на передню грудну клітку при проведенні непрямого масажу серця. При спрацюванні різних кольорових детекторів (жовтого, зеленого, червоного) студент може самостійно оцінити

ефективність та правильність проведення непрямого масажу серця. На недостатню частоту та глибину натискань вказує поява червоного світла, на правильну техніку вказують жовті та зелені детектори.

Наявність мішка в передній частині манекена, що роздувається при диханні «рот в рот» тільки при правильному положенні голови манекена дає можливість довести до автоматизму даний прийом штучного дихання. Актуальним є також питання забезпечення особи, що проводить реанімаційні заходи, від ризику зараження небезпечними вірусними та бактеріальними інфекціями при контакті зі слизовими оболонками постраждалого, його кров'ю, блювотними масами тощо.

Проводяться тренінги з проведення серцево-легеневої реанімації однією та двома особами, що дозволяє чітко та послідовно виконати всі необхідні лікувальні заходи при будь-якій чисельності медиків та немедиків, що знаходяться біля постраждалого у стані клінічної смерті.

Викладачі та студенти відмітили цілий ряд переваг симуляційного методу навчання. Це, насамперед, можливість повторення необхідних дій будь-яку кількість разів під час практичних занять чи у позаурочний час аж до стану вироблення автоматизму необхідних дій та уникнення помилок. По-друге, саме об'єктивізація правильного чи помилкового проведення необхідних дій.

На сьогоднішній день на кафедрі є ще один манекен з інтегрованою комп'ютерною програмою, що дозволяє задавати для студентів різноманітні аускультативні явища, що виникають при роботі серця та легень. Це манекен high-fidelity класу, що дає можливість засвоїти основні аускультативні зміни, що розвиваються при ураженнях серцево-судинної та дихальної систем, об'єктивно оцінити практичні навички та вміння студентів з об'єктивної діагностики згаданої патології. Манекен використовується у студентів шостого курсу медичного факультету № 3 при вивченні тем третього модулю, зокрема, «Ведення хворого з серцевими шумами», «Ведення хворого з бронхообструктивним синдромом», «Ведення хворого з інфільтративними змінами в легенях» тощо.

Згадані манекени використовуватимуться також при оцінці набутих практичних навичок та вмінь в ході проведення підсумкових модульних контролів №№ 3, 4 з дисципліни «внутрішня медицина».

Вважаємо за потрібне розширювати набір манекенів для опрацювання інших важливих практичних навичок та вмінь. На нашу думку, використання манекенів у симуляційному навчанні повинно практикуватись не тільки на додипломному, але й на післядипломному етапі навчання, оскільки кожний дипломований та ліцензований медичний працівник повинен досконало володіти основними прийомами серцево-легеневої реанімації.

Застосування манекенів для симуляційного навчання студентів-медиків наочно наближає рівень вітчизняної медичної освіти до світових стандартів. Розвиток та зростання значення симуляційного навчання на до- та післядипломному етапах навчання у медичних вишах є одним із шляхів створення і впровадження нових передових освітніх технологій підготовки

конкурентноспроможних фахівців та зростання престижу вітчизняної освіти, в кінцевому результаті – забезпечення інноваційного розвитку суспільства та підготовки фахівців інноваційного типу.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ВІКОВІ АСПЕКТИ ФАРМАКОТЕРАПІЇ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ»

Л.В. Каньовська, О.В. Каушанська, В.С. Гайдичук, О.В. Андрусак

Кафедра внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Підвищення рівня практичної майстерності медичних працівників є однією з актуальних проблем сучасної охорони здоров'я. Одним з головних напрямків у сфері медичної освіти є необхідність значного посилення практичного аспекту підготовки фахівців при збереженні належного рівня теоретичних знань. Впровадження нових технологій у діагностичний і лікувальний процеси зумовили потребу суттєвого підвищення якості підготовки фахівців з вищою медичною освітою. Фундаментальне значення для вдосконалення освітнього процесу у ВНЗ має застосування нових навчальних технологій. Сучасні реалії навчання на клінічних кафедрах потребують запровадження інтерактивних методів навчання, які дають можливість викладачу моделювати клінічну ситуацію, у вирішенні якої студенти опрацьовують не тільки практичні навички, але в процесі навчання ще й осмислюють, аналізують свої дії, тим самим набуваючи якісно нових умінь.

Одним з напрямків модернізації системи навчання є удосконалення методів і форм навчання. Всім відомо, що освіта має бути орієнтована на забезпечення самовизначення особистості, створення умов для самореалізації. В цьому зв'язку в навчальній діяльності повинні використовуватись такі методи навчання, які будуть сприяти самореалізації тих, хто навчається. Це можливо при таких умовах: наявність групової роботи, взаємодія тих, хто вчиться, між собою, з викладачем, з навчальною інформацією. Цим умовам відповідає використання інтерактивних методів навчання, які є системою правил організації продуктивної взаємодії між собою тих, хто навчається, при якій відбувається засвоєння нового досвіду, отримання нових знань і надається можливість для самореалізації особистості. Інтерактивні методи навчання мають ряд особливостей, які потрібно враховувати в реальній навчальній діяльності. По-перше, активна взаємодія учасників освітнього процесу. По-друге, використання інтерактивних методів навчання передбачає наступну логіку навчальної діяльності: мотивація – формування нового досвіду – його усвідомлення через застосування – рефлексія. Формування нового досвіду здійснюється з урахуванням вже наявного, створення проблемних діалогічних

СИМУЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ОПРАЦЮВАННІ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ У СТУДЕНТІВ 6 КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ № 3 Т.О. Ілащук, Н.М. Малкович	472
ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ВІКОВІ АСПЕКТИ ФАРМАКОТЕРАПІЇ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ» Л.В. Каньовська, О.В. Каушанська, В.С. Гайдичук, О.В. Андрусак.....	474
ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ О.Б. Квасницька	476
РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ О.Б. Квасницька.....	477
ВИКОРИСТАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОГО СИМУЛЯТОРА АЈАХ АЈ16 ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ У СТУДЕНТІВ ІІІ КУРСУ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ Ю.Х. Кільмухаметова	478
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ПЕДІАТРІЇ О.К. Колоскова, Т.М. Білоус, В.М. Ходоровський	480
ІННОВАЦІЙНІ ЕЛЕМЕНТИ, ЩО ЗМІНЮЮТЬ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС. І.І. Кривецька, В.М. Пашковський	481
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ЯК КООРДИНАТОРА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТОКУ ПРИ ВИКЛАДАННІ НОРМАЛЬНОЇ АНАТОМІЇ В.В. Кривецький, М.Г. Бесплітнік, І.В. Кривецький	482
ІНФОРМАЦІЙНІ КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ НОРМАЛЬНОЇ АНАТОМІЇ В.В. Кривецький, М.Г., Бесплітнік, І.В. Кривецький	484
АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ПРИЧИН ПОМИЛОК СТУДЕНТІВ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ОПТИМАЛЬНОЇ ТАКТИКИ ВЕДЕННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ПАЦІЄНТІВ В РАМКАХ МІЖНАРОДНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЕКТУ «ТАМЕ» А.А. Кузнєцов.....	485
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОДНА З ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА О.Ю. Кушнір	486